

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

§. 1. Qvi teneantur ad Horas Canonicas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

4. At quandonam obligat prædictum naturale præceptum orandi, vel adorandi? Doctores modò citati varia tempora assignare conantur. Ego hic sentio, quòd *suprà*, cap. 1. §. 1. à num. 8. dixi de præcepto Fidei, Spei, & Charitatis; non dari scilicet certum tempus, & determinatum, in quo directè obligat, sed esse illud, in quo obligat indirectè; quando, scilicet, urget necessitas aliqujus boni acquirendi, vel mali, scilicet tentationis averteptæ, quæ acquirere; vel avertere sine Dei auxilio nos non posse, tunc animadvertimus. Unde *ibidem* dicta, quæ hic maxime faciunt: unde sequitur omissionem eo tempore orare: verbi gratia, tempore tentationis gravis contra castitatem, non peccat nisi contra castitatem, quia solum ex periculo violandi castitatem culpabilis est talis orationis omisso. Ita Lessius *lib. 2. cap. 37. d. 3. sive* apud Castro Palaum loco citato, n. 6. Verum tamen sentiremus directè hoc præceptum obligare, non est nobis in eo explicando diu immorandum, cum illud facile ab omnibus impleatur, quis enim tam perditus ut aliquando *Pater & Ave* non recitet, vel alio modo auxilium à Deo implorat?

5. Dixi paulò antè (præceptum naturale) nam ab Ecclesia pro omnibus Fidelibus esse determinatum tempus orandi medio Sacerdote in Missa audienda die festivo diximus n. 3. & pro ministris in recitatione divini Officii dicemus §. sequenti.

6. Quæ à Deo petere in Oratione debemus explicantur, & divine comprehenduntur in oratione Dominicali, *Pater noster*, &c. Primum autem: Primum, nostra Oratione sit meritotia, satisfactoria, & magis propriè impetratoria. Secundò, utrum solum Sancti, & Angeli nunc pro nobis orent in celo, an etiam possit in rigore dici Christus Dominus, ut homo est, pro nobis orare. Tertiò, an etiam animæ Purgatorij? quia non sunt quæstiones morales, lege Doctores citatos: & breviter dic; ad primum, & secundum affirmativè, ad tertium, negativè quidem cum Sancto Thoma *secunda secunda, quæst. 83. artic. 15.* Castro Pal. *tomo 2. tract. 7. de orat. parte 5. num. 1.* & aliis, quia illæ animæ non sunt in eo statu, ut possint cognoscere preces, & desideria nostrà; cum nondum videant Deum, in quo tanquam in speculo ea, quæ longè distant cognoscuntur à Beatis: ita S. Thom. *secunda secunda, quæ 83. artic. 11. ad 4. alique ibidem.* Affirmativè autem dic cum Bellarmino *lib. 2. de purgat. cap. 15.* Suarez loco citato, *cap. 15. n. 16.* aliisque; quia possunt in genere orare pro iis, qui vel sibi faciunt, vel ipsorum Orationes implorant; immò Angelos custodes iis nostras particulares Orationes deferre, vel alio modo eas Deum illis ostendere, cur improbabile sit?

De intentione, & attentione in orando.

7. Nisi intendas orare, licet orationem ore fundas, vel mente obvolvas, Orationem Deo non porrigis. Satis tamen est voluntas implicita, seu virtualis: Quare si Breviarium legas, vbi gratia, ut studeas, non oras: si Breviarium legas cum intentione orandi, etiam si ab illa intentione actuali cesses, adhuc oras, quia remanet voluntas orandi nondum retractata, in ipso affectu, quo Breviarium legis.

8. Requiritur item attentio sive interna, sive externa, quæ triplex est ex S. Thoma, 2. 2. q. 83. art. 13. ad verba, ad sensum verborum, ad Deum.

9. Cum nulla attentione voluntariè orare, an sit mortale dixi satis *Opuscul. de Sacrament. lib. 5. cap. 5. & infra, capite sequenti. §. repetam.* Saltem autem esse veniale: omnes supponimus, quia irreverentia tandem aliqua est, cum Deo loqui aliò mentem voluntariè divertendo.

CAP. V.

De peccati Cultu, qui Deo per Horas Canonicis exhibetur.

1. **H**ora Canonica, seu Officium divinum sic definitur à Bellarmino *lib. 1. de bonis operibus c. 10.* Est certa oratio publice laudandi Deum, & predicandi mente simul & voce, auctoritate præsumpta Ecclesia instituta. De hac ergo potest primò quæri, quinam ad ipsam teneantur. Secundò, quid est illud quod est recitandum. Tertiò, quo modo. Quartò, quo tempore. Quinto, quo loco, & situ. Sextò, sub qua conscientie obligatione, & sub quibus externis penis Octavo, quæ causæ excusent, Separatim, si Deo placet, de singulis.

§. 1. Qui teneantur ad Horas Canonicas.

2. **R**es hi sunt: Clerici constituti in sacris: Regulares deputati ad Chorum: Beneficij; nam Clerici in minoribus, si non habeant beneficium, non teneri, certa est & communis doctrina.

Constituti in Sacris.

3. Sacerdotes obligari ad has recitandas docet c. *Presbyter, de celebr. Missarum* Diaconos docet c. *ult. d. 92. De Subdiacono nullus est textus, ut habet Navar. c. 7. de orat. n. 2. sed est consuetudo vim habens legis, ut docent communiter Doctores.*

4. Ordinati in sacris, qui ex concessione Pontificis post suos ordines uxorem duxerunt. Rursus Latini, qui ducta prius uxore suscepere (certè cum peccato) eodem sacros Ordines, & postea coguntur ut cogi debent, ad uxorem redire; Tertiò, qui sunt damnati ad Trirèmes Quartò, qui ab infidelibus capti, iisque captivi inferviunt: Hi, inquam, omnes licet probabiliter, ex Azor. *part. 1. lib. 10. cap. 5. q. 5. & 6.* aliisque, obligentur ad Horas recitandas, si aliqua excusationem (de qua *re infra*) non habeant; tamen his item probabile est eximi ab hoc onere. Quoad captivos, & damnatos, Sotus, Sanchez, Less. apud Dian. *part. 1. r. 2. res. 40.* ducentes uxorem Sanchez *lib. 8. de matr. d. 8. n. 11.* Ratio est, quia sunt in statu ab hac obligatione alienor nec immeritò videtur usus ipse sic explicuisse. Et quoad damnatos, & captivos sanè aliquid esset ab Ecclesie benignitate, & decore, si eos in tanta afflictione positos, & inter illam hominum collisionem ad officium adstringere. Sacerdotem uxorem ex dispensatione Summi Pontificis Sanchez *ibid.* merito liberat ab officio, non quidem à die dispensationis concessæ, sed à die usus concessæ dispensationis. Squillante de obligat. cleric. p. p. n. 33. & rursus de privil. Cler. c. 7. n. 39. putat, hunc dispensatum deobligari ab Officio recitando, nisi post contractum matrimonium, Sanchez verò *loc. cit.* ait, deobligari ante contractum matrimonium, sed dimisso jam habitu, quia tunc videtur dispensatione, quod mihi videtur probabilius, quia tunc assumit alium statum. Excommunicatum, suspensum, interdictum esse obligatum fateamur ferè omnes, quia nec debet commodum reportare ex suo delicto nec est in statu alieno à recitatione. Ita Navar. *dist. c. 7. n. 17.* Sylvest. v. *Horæ* q. 9. & communiter.

De inclusis in carcere distinguere oportet. Privatos enim carceres non excusare à recitandis Horis certum sit, quia ibi nulla militat excusationis ratio. Publicos, excusare alicui videbitur, propter illum miserum statum valde similem tunc iis. Verum excusare non audeo propter otium magnum, quo ibi abundant inclusi, & vbi se faciliè recolligere, ad orandum Deum, possunt.

5. Degradatus propter eandem rationem cum excommunicato, videtur obligandus: ita communiter apud Castro Pal. *tomo 2. tr. 7. d. 2. p. 6. n. 3.* sed certè est probabile,

Panormitano, quā declarat hic adesse legitimam consuetudinem obligantem Moniales ad ejusmodi privatam officij recitationem, quam declarationem ad Urbani affert P. Bardi in *selectis*, lib. 8. q. 1. §. 2.

14. Ex his respondeo dubitationi propositae n. 8. ad quantum scilicet extendatur illud (quā primum sup. nesciente legere, & volente profiteri Religionem deputatam ad Chorum. Dico enim, si improbabilis est hac secunda opinio, nimirum concessisse aliquos extendendo illud (quā primum) ad duos, vel tres dies: quia is deberet per illos dies non recitare Officium, quod professione Deo promittere non licet, dum noscitur certum impedimentum, sicut non licet alicui promittere Principi se cras iturum ad bellum, si videat se certo tempore non posse, esset enim illum decipere. At verū si esset probabilis, puto illos parum concessisse, cum potuissent concedere etiam duos vel tres menses, quia ex una parte dilatio duorum vel trium mensium non est iudicanda contra Religionem gravis, ut in simili diximus in *opusculis de Sacrificiis*, lib. 3. c. 1. §. 9. n. 1. & ex alia non peccaret non recitando Officium privatam, quia sic supponimus ex hac secunda opinione, nec peccaret non frequentando Chorum, ab aliis, ut supponimus, decenter frequentatum, quia sic docuimus *supra*, n. 7.

15. Insurgit hic dubitatio, An professus ad Chorum, qui non sit in sacris, possit transire ad statum Laici, & consequenter ex dictis n. 6. non obligari ad Officium? Respondeo. Negat Navarrus c. *Quando*, *quasi*. 2. l. n. 20. & Portella in *Respon. Reg.* p. 2. c. 8. n. 11. Concedit Sanchez *lib. 6. in Dec. cap. 8. num. 20.* cum quo sentio. Ratio est, quia professum esse Choro additum, non est substantialiter annexum professioni, sed oritur ex eo, quod Religiosus ex sua voluntate, consentiente Praelato, deputatur ad Chorum. Cum igitur tota substantia professionis addita in statu laicali ejusdem Religionis, si Religiosus & Superior consentiant, non est ratio, cur ea status mutatio fieri nequeat; facta autem mutatione status, non est mirum, quod consequatur exemptio ab officio: sicuti, tollentes per sententiam Episcopi beneficium à Clerico, non est mirum, quod consecratur, clericum ad Officium non obligari. Ejusmodi autem Superior debet esse vel Generalis, vel juxta cujusque Religionis consuetudines, saltem Provincialis, quia res est multum extraordinaria: accedere item debet consensus Conventus, in quo hac mutatio facienda est, ut notat *ibid.* Sanchez, alique. Alcan. Tambur. de *Jur. Abb.* tom. 2. d. 10. c. 3. §. 4.

16. Sed quæ causa requiritur? Aliquantulum gravis, qualis esset ex Sanchez *ibid.* num. 81. iuniorum consolatio Religiosi in eo statu humili servire volentis, vel ineptitudo ad sufficientes litteras addiscendas: est etiam causa delictum Religiosi non leve, propter quod posset, sed per legitimam sententiam, tollere Praelatus superior ab eo etiam invito statum illum nobiliores, sicuti modo potuit Episcopus tollere Beneficium.

Dixi (superior) cum enim hac sit poena gravis, non videtur commissis Praelato inferiori, sed Generali, vel saltem Provinciali, secundum consuetudines Religionis, cum variis, quas consule.

Dixi item (ab eo invito) nam præter hunc casum delicti, non potest Religiosus sine suo consensu depelli ad laicalem statum; posito enim quod ad clericalem est admissus, fieret illi gravis injuria, si ipso repugnante eo statu spoliaretur.

17. Qui nesciens legere suscipit sacros Ordines (ut id etiam hac occasione dicam, & lege Suar. Castro Pal. Garziam citatos à Trancredi mox citando) aut Beneficium, graviter peccat, & Beneficium dimittere obligatur: sed postea si sit jam constitutus in sacris, nulloque Beneficio gaudeat, non peccat Officium non recitando: quia ad impossibile nemo tenetur. Quod si bona fide Ordinibus initiatus fuit is, qui parum legere scit, sperans auxilium à Socio, vel sperans brevi à Magistro doceri, non peccavit, propter bonam fidem, bonamque spem;

at tenetur recitare eo modo, quo potest; quia melius est sic recitare, quam non recitare; Excipio, nisi magna esset difficultas in recitando, quia magna difficultas est impossibilitas Moralis: Episcopus tamē hunc ordinem viri unquam peccatum vitabit, quia examen de doctrina ordinandi ex officio ipsi incumbit.

18. quendam, qui totum ferè diem insuamebat in recitatione Officij, illud mutilando, deturbando multa propter summam infirmitatem, imò & incapacitatem omnino liberavit ab Officio recitando Pater Tancredi *tom. 1. de Rel. tr. 3. lib. 4. d. 15. n. 7.* & merito, quia impotentia morali laborabat, nec præscriptis alias preces loco Officij, quia nullum jus adeit in eo casu compensationem cum aliis precibus esse faciendam: ad dimittendum tamen beneficium, si quod haberet meritis condemnavit: quod est semper sciendum, nisi forte in casu, quo concurrerent hæc tria. Primo, quod ipse non fuerit in culpa in sua ordinatione. Secundo, quod non habeat unde vivat. Tercio, quod statum illum non assumpsit, nisi spe illius beneficii: Adde quarto, modo vel per se; vel per alium adoneat male ordinantem, ut is Ecclesie satisfaciat restitutione fructuum beneficii.

Excludo etiam satis probabiliter cum Bonac. Tancredi mox citatis (sicut non excludi sit probabilius cum Suar. Fill. aliisque apud Dianam *part. 2. tract. de Hor. Can. ref. 18. c. 2. §. 3.* & apud Bon. de *Hor. Can. d. 1. q. 2. p. 2.* Tancredi *tom. 1. de Rel. tract. 3. lib. 4. d. 9. n. 11.*) ab obligatione recitandi Officium, quos Religiosos profectos, qui permanent ad longum tempus vivunt in saeculo, si non sunt in sacris. Quare excludo ejectos ob incorrigibilitatem (addit Bonacina *loc. cit.* etiam fugitivos, sed non approbat in praxi) ut etiam in carceribus publicis vel Trinitaribus existentibus, & multo magis cum qui vivit in saeculo ob Pontificis dispensationem. Ratio hujus probabilitatis est, quia quamvis hi non mutaverint statum (ex quo ducitur argumentum alterius sententiae) tamen recitatio privata Officij Religiosus non constituitur in sacris, solum est inducta ex consuetudine, ut modo vidimus: At non potest ostendi esse introductam consuetudinem pro prædictis, quando vivunt extra Religionem; cum rati sint qui sic vivant, & ex alia parte consuetudinem inductam in Religionibus probabile est non obligare extra Religionem.

Beneficiarij.

19. Omnes, qui beneficio gaudent, Episcopi, Abbates, Canonici, Beneficiarij simplices, ad recitandum Officium divinum obligantur, idque ex iure Canonico; habito respectu ad modum, juxta illud c. *ultimo, de refer. in 6. Beneficium datur propter Officium.* Hinc, qui habent Capellaniam non sacram, hoc est, quæ est sine autoritate Episcopi, & à Laicis solet conferri, non tenetur quia hæc, esto fructus afferat, non tamen verè est Beneficium; Beneficium enim est illud, quod confertur à Praelato personæ Ecclesiasticæ ad Officium Ecclesiasticum exercendum. Qui est Vicarius Beneficij uniti alicui Ecclesie, quamvis habeat stipendium sui laboris, & quamvis sit perpetuus, non obligatur, quia non est Beneficiarius, sed Beneficiarij substitutus: ita Castro Pal. *tom. 2. tr. 7. d. 2. de Orat. p. 1. §. 2. n. 5.* Pari modo Coadjutorem cum futura successione huc reduco, neque enim Coadjutor beneficii, etiam si gaudeat pro sustentatione, aliqua beneficii portione, Beneficiarius est, sed erit.

20. Contrà, qui habent Capellaniam sacram, quam vocant Collativam, quia Episcopi autoritate confertur, tenetur ad Officium; ita Azor. *p. 1. lib. 20. c. 3. §. 5.* Hæc enim verè est beneficium fructus afferens. Rursus qui habent Beneficia manutentia, scilicet ad nutum Superioris amovibilia, ex eodem *ibid.* c. 4. §. 2. & qui habent Practimonialia, scilicet beneficia quædam simplicia, quæ non impediunt aliorum beneficiorum possessionem, juxta eundem c. 3. §. 4. ex Bulla Pij. V. 138. Ex proximis nec requirunt residentiam, ex Castro Pal. *l. c. n. 3.* quicunque habent beneficium

beneficium in commendam, hoc est, habent admi-
nistrationem sine temporalibus, siue perpetuam Beneficii,
fructusque percipiunt, licet titulum non habeant, tene-
ntur ad officium pro eo tempore, quo hanc possident, quia
vere hanc beneficia sunt.

21. Eximio autem ab obligatione recitandi intrusum,
id est, recipientem beneficium iniuste, vel nulliter, ut si
per violentiam, vel per simulationem, vel existens excom-
municatus, seu irregularis quis beneficium recipere; ita
Sanchin *conf. 1. lib. 2. c. 1. d. 73. n. 5.* Castro *P. l. c. 1. n. 30.*
contra Bonac. & Suar. *ibid.* cit. Ratio est, quia hic nec
habet titulum beneficii, nec fructus facit (uos: sed obli-
gatur illud relinquere, & hos reddere. Addit recte Sanch.
hanc, si petat a Pontifice revaliditatem beneficii, tene-
re se officium non recitasse, ut scilicet fructuum
perceptorum compensationem, quae est quod diversum a
revaliditate beneficii, obtineat. Immo etiam si recitasset,
debet hanc fructuum compensationem petere, quia
adhuc ea illegitima, ut ita loquar, recitatione posita, nul-
liter recepit fructus.

22. Verum, quid de habentibus pensionem? Res-
pondeo qui possidet pensionem laicam, id est, quae con-
fertur alicui, in quo non requiritur tonsura Clericalis,
qualis solet dari, ob inopiam, senectutem, merita Ecce-
lesiae exhibita, vel quid simile, ad nihil tenetur, nisi forte
ex gratitudine congruum sit orare, pro Fundatore bene-
ficii, unde extrahitur sua pensio: qui vero clericalem obli-
gationem, hoc est, illam, quae Clerico ut sic confertur, tene-
tur per Sixtum V. *Sacramentum & consuetudinem*, forte ha-
bitum Clericalem ac tonsuram, & tenetur ex Iure novo
Pii V. 138. & apud Navarr. *in man. c. 25. n. 12.* recitare
Officium Beatissimae Virginis. Posse autem hanc obliga-
tionem satisfacere per recitationem Officii Divini, cum
satisfaciat abundantius certum sit. Suar. Bonac. apud
Castro. *2. d. de orat. p. 1. s. 2. n. 6.* dixi (ut sic) quia pensio
laicalis potest etiam dari Religioso, sed non quia Cleri-
cus, & de hoc casu est intelligendus Navarrus *conf. 22.*
de celebratione Missae, quando docet Religiosum pen-
sionarium non teneri recitare Officium Beatissimae Vir-
ginis. Si enim detur huic pensio ob senectutem, inopiam,
merita, &c. cum videatur illi dari non ut Clerico, non
datur sub dicta obligatione. Pro similiter pensionarios
saeculos, si ex aliis obligationibus recitent Officium Di-
vinum, non obligati ad Officium Virginis; ita Garcias
alios citans 3. p. de *Ben. c. 1. n. 116.* Suar. *l. 4. de Hor.*
Can. c. 22. d. 6. & hoc etiam forte voluit insinuate idem
Navarrus, quia mens Pii V. fuit, ut Clerici pensionarii
non essent omnino immunes ab orando: si ergo onerati
inveniantur Officio magno, siue ex professione Religio-
sa, siue ex alio beneficio, siue ex ordinibus sacris, siue
etiam si quis Pensionarius fiat Religiosus laicus, unde ex
peculiari praecipio obligetur ad quasdam alias Oratio-
nes, non obligabuntur ad dictum parvum Officium, quia
non praesumitur Pontifex alio superaddito onere eos
aggravare voluisse. Colligitur ex Azor. *l. c. 4. q. 3.* & ex
Garcia. Adde rem libens pro hoc Laico, modo praedictae
Orationes non sint multo minores, quam sit Officium
Beatissimae Virginis.

23. His explicatis adhuc dubitabis. Primum de eo, qui
habet solum titulum, & possessionem beneficii, sed fru-
ctus omnes alteri reservantur.

Respondeo hunc non teneri ad recitandum ex proba-
bilissima sententia, ita Caiet. Sotus, Sylvest. cum Navarr.
de Orat. c. 7. n. 18. Ratio est, quia licet beneficium habeat,
tamen non habet ut relatum ad fructus, unde eum de
altari non vivat, non est aequum tantum onere prae-
vari. Idem sentio cum Azor. *l. c. cap. 4. q. 6. fin.* de eo, qui
etiam est spoliatus beneficio; par enim est ratio.

Dixi (fructus omnes) nam si accipit distributiones in
choro sufficientes, jam habet fructus, & tenebitur. Sic
idem *ibid.* q. 5. etiam si illud servitium assistendi in cho-
ro alteri committat, suasque distributiones concedat;
tunc enim, in potestate proprietarius distributionum, tenebi-
tur ad officium. Ita Castro *P. l. c. n. 10.* ex Suarib. Nam

propterea merito Azor. nequaquam liberat ab Officio
Canonicum absentem etiam cum licentia Episcopi, &
causa studii, & etiam si substituerit alium: quia ipse sem-
per retinet beneficii proprietatem.

24. Dubitabis secundum, de obtinente beneficium
tenue.

Respondeo, licet communior sententia sit, hunc teneri
ad Officium, ita Suar. V. 3. Regin. alique apud Dian. *p. 2.*
tr. 12. ref. 9. quibus adde Castro *Pal. l. c. n. 9.* probabili-
tamen est, etiam si totum non teneri. Ita Sotus, Less. Mad.
Mols. alique apud Dian. *l. c.* & apud Castro *Pal. loc. cit.*
n. 11. Ratio est, quia beneficium tenue reputatur pro nullo;
parum enim pro nihilo reputatur in iure: & non est cre-
dibile benignam Ecclesiam tantum onus apponere vo-
luisse tam parvo proventui. Unde si is de altari simplici-
ter non vivit, altari non serviet; igitur ex gratitudine con-
veniat ipsum orare pro benefactore.

25. Sed quodnam est beneficium tenue? Respondeo.
Alij dicunt esse illud, ex quo octo circiter aurei a bene-
ficio proveniunt. Ita Sotus *lib. 10. q. 3. art. 3.* Alij, ex quo
aurei sexdecim; sic Lessius *lib. 2. cap. 34. dub. 31. part. 2.*
tr. 9. Alij, ex quo viginti; sic Ledesma *p. 2. tr. 9. c. 4. concl. 5.*
Alij melius, ut Arag. *2. q. 83. art. 12.* ex quo minor
tertia parte mediocri sustentationis Clerici exigitur, ha-
bita prudentis arbitrio, ratione personae ipsius benefi-
ciarii, & victus honesti, quo utuntur communiter alij
Clerici similis conditionis in tali loco. Qui ergo ter-
tiam partem (vel majorem tertiam) sustentationis ha-
bet, non dicitur habere beneficium tenue. Si de tenuitate
beneficii dubitatur, vide *supra*, *lib. 1. cap. 3. §. 7. v. Benefi-
ciarius, num. 2.*

26. Quod si beneficium fuit pingue, sed processu
temporis, sine culpa beneficiarii, ut ex bello, peste, steri-
litate fructus exigui proveniunt, vel per vim, fraudem,
ve impediatur is a dictorum fructuum consecutione, di-
co tunc, compensandum esse unum annum sterilem cum
alio, & obligandum beneficiarium ad recitationem, si-
cuti diximus *lib. 3. de Sacram. Missae, cap. 1. §. 3. numer. 96.*
quoad onus Missarum; licet Castro Palaus *mox citan-
dus num. 38.* in hoc casu, etiam deobliget, quia, inquit,
percepti fructus vel percipiendi correspondent suo tem-
pori, & pro Officio suo tempore persolvendo dantur,
non pro alio. At si multum tenue sit factum beneficium,
sine spe incrementi, ita ut iudicio prudentis ad aequam
dictam compensationem perungi amplius non possit,
vel certe non nisi post longum tempus sibi inutile, non
audeo manentibus his, obligare pro tempore, quo fru-
ctus non exigit ascendentes ad tertiam partem sustenta-
tionis, quia tunc certe, nec fructus, nec jus utile ad illos
ipsi remanet. Nam propterea id ipsum docent non igno-
biles Doctores, si in totum sine sua culpa beneficium
pereat, quia non est iustum quempiam suo stipendio
alienis in castris militare. Ita Castro *Pal. tom. 2. tract. 5.*
d. 2. de Orat. part. 1. §. 2. num. 17. Dixi (sine culpa) nam
si ex sua negligentia, vel delicto haec diminutio, vel ex-
tinctio contigerit, non eximeris ab obligatione, non
enim aequum est, ut Ecclesia ex tua malitia suo servitio
privetur. Dixi item (sine spe) nam ceterum spes, firma,
sicuti dat tibi nunc jus percipiendi pro suo competente
tempore fructus hujus anni, sic obligationem inducit
nunc serviendi.

27. Denique si plura quis exigua beneficia obtinet
pertinentia saltem ad tertiam suae sustentationis partem,
obligabitur ad horas, quia jam notabilem sustentationem
ab Ecclesia recipit. Ita idem *num. 10.* ex Suarez,
Bonac. Garcia. Contra (ut id hac occasione dicam) si
plura etiam pingua beneficia habeat, non obligabitur
nisi ad unum Officium, & non, ut aliqui asserunt, ad
dicenda tot Officia, quot ejus generis beneficia possit.
Ita Suarez *lib. 4. de Hor. Can. cap. 18. numero 3.* Bonacina
num. 1. dub. 1. de Hor. Can. disput. 1. quest. 2. p. 4. num. 27.
Ratio nostra est, quia haec videtur benignae Ecclesiae in-
tentio, ut solum multiplicentur tituli, ob quos debetur
recitatio, sicuti ordinatus omnibus Sacris Ordinibus

unum debet recitare Officium, & in die festivo, occurrentibus pluribus festis, uni Missa debent fideles assistere.

28. Dubitabis tertio de habente beneficium in Ecclesia, in qua sit consuetudo, ut per annum, vel per sex menses primos Beneficiarius nec habeat fructus beneficij, nec distributiones, sed ut dividantur inter aliquos beneficiarios, vel in opera alia pia, &c. Respondeo, licet hæc consuetudo sit per Canones abolita, Extr. Joan. 22. *Suscepti de elect.* Conc. Trid. sess. 24. de ref. c. 14. Pius V. *Durum*, Const. 106. volentes, ut saltem mediam partem habeant beneficiarii: tamen si alicubi adhuc & legitime viget, est probabile non teneri beneficiarium ad recitationem officij. Ita Castro *l.c. n. 19*. Ratio est, quia consuetudo est irrationabilis, ad quam non consentit beneficiarius, nisi admodum violenter, ne à beneficio excludatur. Cum ergo fructibus, & distributionibus sine sua culpa careat, servare per Officium non tenebitur eo tempore correspondente fructibus ablatis. Beneficiarios dictos antiquos excuso à restitutione, & peccato, quia faver illi consuetudo, licet irrationabilis; at legitime jam nunc introducta, ut supponimus.

29. Sed quid si solum titulum beneficii habeam, nondum tamen ejus possessionem, saltem pacificam?

Respondeo tribus dictis. Dico primo, si per te stat, quin possessionem habeas, fructusque percipias: te obligari, quia ob tuam culpam non debet Ecclesia privari suo servitio. Ita Sum. *lib. 4. de Orat. cap. 19. n. 7. & 8.*

30. Dico secundo, si possessionem habeas, licet litigiosam, sed tamen fructus percipis, vel spem moraliter certam habes percipiendi, te item obligari, sic Bonac. *tom. 1. d. p. Hor. Can. q. 2. p. 4. n. 16*. alios citans, quia tunc commodum, saltem per certam spem, sentis, unde & oneri te subesse æquum est. Quid si certa dicta spes non adfuerit, quia commodum caret, careres & onere.

31. Dico tertio, si licet titulum habeas, à possessione tamen sine tua culpa sive ob litem, sive ob aliam causam, excluderis, te non obligari; sic Bonac. *ibid. p. 5. n. 25*. Ratio est, quia dum non possides, non diceris habere propriè beneficium, cui annexa est obligatio recitandi; quæ, cum sit onus grave, non est extendenda, sed limitanda ad habentem propriè, & perfectè beneficium. Quare si possessionem eras sis certò habiturus, eras eris obligatus, non hodie. Quid si duo litigarent de Beneficio, & neuter esset in possessione: neutrum obligari ex dictis, deduci debet, quia neuter in rigore beneficium habet. Ita Castro *Pal. tom. 2. tr. 7. d. 2. de oratione, part. 1. §. 2. n. 15*.

32. Petes primo; An qui omittit Officium uno, vel altero die in anno, mortaliter delinquit?

Angelus *v. Hor. q. 10*. refert, nec reprobat, sententiam Ricardi dicentis omittere Officium tunc esse mortale, quando, vel fastidio Divini cultus, vel ex contemptu, vel ex consuetudine omittitur: secundum Juristas autem binum actum inducere consuetudinem, sed hæc sententia caret probabilitate: sic enim ex mera negligentia semel, & iterum, non jejunare in Quadragesima, vel non interesse Sacro aliquo die festivo intra annum, pari modo, non esset mortale, quia non esset ex consuetudine, sed profectò grave quid esse unodecimas non persolvere, ut item semel in Quadragesima non jejunare, vel Sacro non adesse die præcepto, ut certum, & exploratum omnes supponimus.

33. Petes secundo, Beneficiarius, qui sit Sacerdos, vel Religiosus deputatus ad Chorum, si Officium omittat, duplici, an unico peccato peccat? Respondeo, licet probabilius sit cum Sanch. *Suar. Bonac. apud Matth. de ord. tr. 3. p. 6. c. 12*. peccare dupliciter, contra justitiam, & contra Religionem, tamen est etiam probabile, & Henr. Garfia alios referent. apud eundem March. *ib.* unice delinquere, scilicet contra Religionem. Beneficiarii enim, cujuscunque deputati ad Officium obligatio tandem ad Religionem, seu ad colendum Deum resolvitur.

§. II. Quod est illud Officium, ad quod recitandum tenentur prædicti.

1. **V**erbo: Officium ex Breviario Romano, excipitur nihilominus qui alio Breviario utuntur ex consuetudine ante ducentos annos, quales sunt, v. g. Monachi Sancti Benedicti, Dominicani, Ecclesia Mediolanensis, Samburg. Leodicensis, & si quæ aliæ sunt hujusmodi: quibus tamen conceditur posse, si velint, consentiente Capitulo universos hoc esse, saltem majore ejus parte, & suo Episcopo (in Monasteriis exemptis consentiente suo Prælato) conceditur, inquam, amplius posse prædictum Breviarium Romanum, ita Castro *tom. 2. tr. 7. d. 2. de Orat. p. 2. n. 1*. quod si fiat non licere acinde iterum ad antiquum Breviarium regredi, rectè notat Less. *lib. 2. cap. 37. dub. 12. n. 74*.

Jam qui, secus ac dictum est, recitat, obligationi nequaquam satisfacit. Impressores verò, ac Bibliopole sub pena excommunicationis latæ prohibentur imprimere, vel vendere Breviaria Romana, nisi præcesserit licentia Inquisitoris. Ita Clemens VIII. *Cum in Ecclesia*, (vel qui si non fuerit) Ordinarii in principio vel fine Breviarii apponenda; Adverte ejusmodi Romanum Breviarium fuisse primum à Pio V. *Quod à nobis*, editum, deinde à Clemente VIII. *Cum in Ecclesia citra*, recognitum, & denique cum hymnis novis ab Urbani VIII. *Divinam Psalmodym*, revisum, injunctumque omnibus, ut ita novo hoc uterentur, ut qui haberent illud Pii, vel Clementis, eo possent uti, illudque venderet in posterum noningerentur semper nova cum prædicta Inquisitoris, vel Ordinarii facultate.

Prima Difficultas.

De non recte ex novo Breviario.

3. Huc plurimæ consuevit difficultates à nobis breviter enodanda; Prima: An qui possunt emere novum, teneantur? Non teneri certum sit, quin etiam, si domi novum quis habeat, potest is solvere pensum Officij ex illo Pii V. vel Clementis VIII. Quia dum hæc extant, permittuntur; immò, nō scrupulum ego injeci cuidam, qui Matutinum cum Breviario Pii, vel Clementis; Horas cum Breviario Urbani, vel contra, recitabat: Multo magis ei, qui penitentiam de recitando aliquoties Officio injunctam à Confessario, semel ex uno, semel ex alio persolvebat, jam enim semper legitimis Breviariis utebatur.

Secunda difficultas.

De licentia imprimendi nova Breviaria.

4. An possis uti novis Breviariis impressis, v. g. Patris, cum sola approbatione supremi Consilij Regij, non verò Inquisitoris, vel Ordinarii? Puto posse: ita Navar. in *summ. cap. 17. n. 148. in Reg. Cast. & Franc. Bon. d. 2. de cens. in part. quæst. 2. p. 16. n. 6*. quia jam usu receptum est alicubi, facultatem imprimendi haberi à dicto Supremo consilio, quod idoneum fore vitum deputare libros approbandos: Quare tunc, vel non sunt receptæ leges, quibus jubetur esse libros approbandos à persona Ecclesiastica, vel non deest ejusmodi approbatio, quia ex ipsa introducta consuetudine censetur Ordinarius deputare eos ipsos, quos Regium Consilium deputat: quam praxim Roma ipsa comprobat, cum passim ejusmodi libri Romæ palam vendantur: Vide quæ dixi *cap. 1. §. 7. num. 50*.

Tertia difficultas.

An Religiosus obligetur recitare Officium Diacefanorum.

5. Si quando in Diocesi ritè celebrentur festa propria, v. g. Patronorum, vel similium, reusne erit Religiosus